

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/24-05630
Otsuse kuupäev 31.07.2024
Komisjoni koosseis Aase Sammelselg

Tarbija
Kaupleja AKTSIASELTS TALLINNA VESI (10257326)

Tarbija nõue Kahju hüvitamine summas 1159,05 eurot.

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. jätta avaldus rahuldamata.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Asjaolud:

Tarbija sõlmis 1.septembril 2010 AS-ga Tallinna Vesi tüüptingimustel veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenuste müügilepingu nr 007297, millega kaupleja võttis kohustuse tagada tarbija kinnistu liitumispunktis standardile vastava joogivee varustuse ja ühiskanalisatsiooni toimimine, tagada liitumispunktis vee-ettevõtjale kuuluva veearvesti nõuetekohane hooldus ja taatlemine ning müüja tarbijale veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenuseid hinnakirja järgsete hindade alusel. Tarbija võttis kohustuse teatada kauplejale arvesti näit ja tasuda tarbitud vee ja kanalisatsiooniteenuse eest vastavalt tarbimisele igakuise arvestusperioodi kaupa.

1.augustil 2018 muutsid pooled tarbija ettepanekul lepingu arvestusperioodi kvartaalseks; 3.augustil 2023 toimus tarbimiskohas veearvesti korraline vahetus, mille käigus paigaldati liitumispunkti kauglugemisega arvesti nr 207560. Ajavahemikus 4.08.2023 kuni 31.12.2023 (ca 5 kuud) oli keskmine tarbimine kuus $4,8\text{m}^3$.

12.jaanuarist 2024 kuni 6.märtsini 2024 oli tarbimiskohas veeleke, mille kestel voolas torustikust maha 609 m^3 vett. Veearvesti luges ja teatas I kvartalis 2024 kauplejale tarbimise kogused vastavalt jaanuaris, veebruaris ja märtsis 218 m^3 , 325 m^3 ja 66m^3 .

Kaupleja esitas 3.aprillil 2024 tarbijale arve A2024052000 1.jaanuarist 2024 kuni 31.märtsini 2024 tarbitud veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenuse eest kokku (609m^3) 1 159,05 euro tasumiseks, mille tarbija tasus 10.aprilli 2024 maksekorraldusega.

Tarbija vaidlustas arve muu hulgas põhjendusega, et reovee ärajuhtimise teenust ei ole maha

jooksnud vee kogusele osutatud. Kaupleja krediteeris esitatud nõuet arvega A2024094649 summas 338,11 eurot. Kreeditarve järgi tühistas kaupleja reovee ärajuhtimise teenuse tasunõude 298m³ ulatuses.

Tarbija on seisukohal, et kauplejal olid kogu veeleke kestuse ajal andmed tarbimiskoguse olulise muutumise kohta, kuid kaupleja sellest tarbijat ei teavitanud. Kaupleja tegevuses esineb ebaausate ja agressiivsete kauplemisvõtete tunnuseid. Tarbijale tekkis kahju põhjusel, et kaupleja lasi kolm kuud ilma tarbijat teavitamata veel maha joosta.

Tarbija palub tühistada arve A2024052000 täies ulatuses ja kohustada kauplejat tagastama tarbija poolt tasutud summa.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja tarbija etteheidetega ei nõustu. Veeleke toimus tarbimiskoha kinnisasjal pärast liitumispunkti tarbimiskoha veevargil (kõrvalhoones/saunas). Tarbijalt saadud teabe järgi oli tegemist roostetanud veetorustikus vee külmumisega.

Tarbimiskoha veevargi korrasoleku eest vastutab tarbija. 3.augustil 2023 paigaldatud veearvesti edastab lisaks tarbimise näitudele ka häireteateid ning vajadusel võetakse tarbijaga ühendust. Kõnealusel juhul edastas arvesti lekketeate, kuid süsteemi vee tõttu ei jõudnud teavitust leketest raportitesse. Seega ei olnud kauplejal teadmist tarbimiskohas toimuva kohta ning puudus võimalus mingit infot tarbijaga jagada. Info saabus kauplejale märtsis 2024, millest kohe teavitati ka tarbijat. Tarbija sulges lekkekoha 6.märtsil 2024.

Kaupleja ei pea tagama tarbimiskoha torustiku korrasolekut ning torustiku leket ei tekkinud kauplejast tingitud põhjustel. Seega ei ole kahju tekkimine põhjuslikus seoses kaupleja tegevusega ning AS Tallinna Vesi ei ole tarbijale kahju põhjustanud. Hea tahte avaldusena on kaupleja jätnud enda kanda 50% reovee ärajuhtimise teenuse hinnast.

Komisjoni põhjendus:

Komisjon lahendab vaidluse poolte esitatud ja sekretariaadi kogutud teabe ja tõendite alusel (TKS § 51 lg 1).

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. VÕS § 8 lg 1 ja § 9 järgi võtavad lepingupooled teineteise suhtes kokkulepitud sisuga kohustusi. Poolte selgituste ja komisjonile esitatud tõendite järgi põhineb poolte õigussuhte ühisveevargi ja -kanalisatsiooniteenuse osutamise lepingul (edaspidi - teenusleping) ühisveevargi ja -kanalisatsiooni seaduse (ÜVVKS) § 35 tähenduses. ÜVVKS-s või selle alusel sätestatud nõuetest tarbija kahjuks kõrvalekalduvad kokkulepped on tühi. Eriseadusega reguleerimata küsimustes kohaldatakse teenuslepingule võlaõigusseaduse (VÕS) sätteid.

Tarbija on esitanud kahju hüvitamise nõude. Tarbija hindab kahjuna kulu, mis tekkis ajavahemikus 12.jaanuarist 2024 kuni 6.märtsini 2024 toimunud torustiku lekke tõttu vee maha valgumisest. Tarbija leiab, et arve A2024052000 (1 159,05€) on tervikuna põhjendamatu. Kaupleja väidab, et

tarbijal tekkinud kulu ei ole põhjuslikus seoses kaupleja tegevusega.

VÕS § 128 lg 2 järgi seisneb otsene varaline kahju eelkõige kaotsiläinud või hävinud vara väärtuse või vara halvenemisest tekkinud väärtuse vähenemise, isegi kui see tekib tulevikus, ning kahju tekitamisega seoses kantud või tulevikus kantavad mõistlikud kulud, sealhulgas mõistlikud kulud kahju ärahoidmiseks või vähendamiseks ja hüvitise saamiseks, muu hulgas kahju kindlaks tegemiseks ja kahju hüvitamisega seotud nõuete esitamiseks.

Kahju hüvitamise nõudes lasub kahju tekkimise ja seda põhjustanud asjaolu vahelise põhjusliku seose tõendamise kohustus kahjustatud isikul. Hüvitise nõude saajal lasub kohustus tõendada, et kahju ei ole tekkinud tema tegevuse/tegevusetuse tagajärjel või et kahju on tekkinud kolmandate isikute või kahjustatud isiku tegevuse tagajärjel. Hüvitise nõude suuruse üle vaidlemisel peab kumbki pool tõendama oma väiteid.

Komisjon selgitab tarbijale, et lepingu alusel esitatud arve tasumine ei ole iseenesest hinnatav kahjuna. Kaupleja on esitanud arve teenuslepingu alusel, so lähtudes liitumispunkti paigaldatud veearvesti poolt loetud veetarbimise kogusest.

ÜVVKS § 10 lg 1 järgi on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenus tarbija joogiveega varustamine kuni liitumispunktini ning liitumispunktist tarbija reo- või sademevee vastuvõtmine ja vajaduse korral puhastamine. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirja (edaspidi – eeskiri) § 12 p 2 järgi peab omanik tagama kinnistu (tarbimiskoha) veevärgi ja kanalisatsiooni korrasoleku ning vastavuse tehnilistele standarditele ja normidele ning eeskirjale, samuti teistele selle kohta käivatele nõuetele.

Eeskirja § 39 järgi peab ühisveevärgist tarbijale müüdava joogivee kogus olema mõõdetud tarbimiskoha veevärgi veemõõdusõlmele vee-ettevõtja paigaldatud veearvestiga. Ühiskanalisatsiooni juhitava reovee kogust arvestatakse tarbitava joogivee koguse alusel, kui teenuselepingus ei ole kokku lepitud teisiti. Tarbija veega varustamine ühisveevärgist ja/või reo- või sademevee ärajuhtimine ühiskanalisatsiooni toimub tarbimiskoha veevärgi ja kanalisatsiooni ehitiste ja seadmete süsteemist (§ 8). Tarbimiskoha veevõrk ja kanalisatsioon ei ole ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni osa. Tarbimiskoha veevõrgil või kanalisatsioonil asuvast veemõõdusõlmest kuulub teenuse osutajale vaid veearvesti; muus osas kuulub veemõõdusõlm tarbijale.

Vaidlust ei ole selles, et arvel kajastatud vee kogus anti liitumispunkti kaudu üle tarbimiskoha veevõrki; samuti selles, et vee tarbimine suurenes märkimisväärselt tarbimiskoha veevõrgist väljavoolu tõttu. Komisjon nõustub kauplejaga selles, et vaidlustatud arve ei saa olla täies ulatuses põhjendamatult juba seetõttu, et selles sisaldub kolme kuu tavapärase tarbimise tasunõue.

Tarbija etteheide selles, et arve reovee ärajuhtimise eest on täies ulatuses põhjendamatult, ei ole tõendatud. Kaupleja on selle teenuse tasunõude osaliselt (50%) tühistanud. Komisjoni käsutuses ei ole tõendeid, mille põhjal saaks tuvastada lekkekoha täpset asukohta ja välistada väljavoolanud vee sattumise kanalisatsiooni. Komisjon ei raja otsust paljasõnalistele väidetele.

Komisjon nõustub kauplejaga selles, et kaupleja ei vastuta tarbimiskoha veevärgi korrasoleku eest. Vee väljavool torustikust on põhjuslikus seoses torustiku purunemisega; sellekohase riski ärahoidmise kohustus lasub tarbimiskoha veevärgi omanikul, mitte teenuse osutajal. Komisjoni arvates on mõistlik tarbijalt oodata, et külmumistemperatuuride saabumisele eelnevalt võetakse

tarvitusele abinõud kütmata ruumide veesüsteemide kaitsmiseks. Kui tarbimiskoha veevärgi kogu ulatuses oleks tagatud vee külmumist ärahoidev temperatuur või kui kütmata ruumides asuvast süsteemist oleks vesi välja lastud, ei oleks vee mahavoolu tekkinud. Seega ei ole kahju tekkimine (tarbimiskoguse suurenemine) põhjuslikus seoses kaupleja vastutusalasse jääva ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ega ka veearvesti toimimisega.

VÕS § 127 järgi on kahju hüvitamise eesmärgiks kahjustatud isiku asetamine olukorda, mis on võimalikult lähedane olukorrale, milles ta oleks olnud, kui kahju hüvitamise kohustuse aluseks olevat asjaolu ei oleks esinenud. Kahju ei kuulu hüvitamisele ulatuses, milles kahju ärahoidmine ei olnud selle kohustuse või sätte eesmärgiks, mille rikkumise tagajärjel kahju hüvitamise kohustus tekkis. Isik peab kahju hüvitama üksnes juhul, kui asjaolu, millel tema vastutus põhineb, on kahju tekkimisega sellises seoses, et tekkinud kahju on selle asjaolu tagajärg (põhjuslik seos).

Kaupleja lepingu rikkumist ei tunnista. Tarbija mõõnab, et kaupleja ei ole teenuslepingut rikkunud, kuid heidab kauplejale ette seadusest tuleneva hoolsuskohustuse rikkumist. Kaupleja pidanuks teatama tarbijale, et tarbitava vee kogus on tavapärase tarbimisega võrreldes oluliselt kasvanud. Kauplejalt tuleb mõistlikult eeldada, et sellise anomaalia olemasolust antakse lepingu partnerile teada. Kauplejale oli lekkest teatamata jätmine majanduslikult kasulik. Täiesti põhjendamatu on tasunõue reovee ärajuhtimise eest, kuna lekkekohast voolas vesi maha, mitte kanalisatsiooni.

Komisjon selgitab, et lepingulist kohustust rikkunud lepingupool peab hüvitama üksnes kahju, mida ta nägi rikkumise võimaliku tagajärjena ette või pidi ette nägema lepingu sõlmimise ajal, välja arvatud juhul, kui kahju tekitati tahtlikult või raske hooletuse tõttu (VÕS § 127 lg 3). Seega tuleb kahju hüvitamise kohustuse jaatamiseks tuvastada lepingulise kohustuse rikkumine. Komisjon nõustub tarbijaga selles, et kohustus tuleb täita vastavalt lepingule ja seadusele. Lepingust tekkinud kohustuse täitmisel tuleb lisaks kokkulepitud tingimustele lähtuda ka hea usu ja mõistlikkuse põhimõttest, võttes arvesse tavasid ja praktikat (VÕS § 76 lg 1-2).

Pooled ei ole lepinguga reguleerinud (piiritlenud) tavapäraseid tarbimiskoguseid ega ka võimalike anomaaliade suurust, mille tuvastamisel võiks/tuleks eeldada lekke olemasolu. Seega tuleb hinnata, kas ja millal pidi kaupleja tarbija huvidega mõistlikult arvestades teatama tarbimiskoguse suurenemisest ning kas kaupleja tegevuses esines süü vähemalt raske hooletuse vormis.

Komisjon selgitab, et hea usu põhimõttega (VÕS § 6) on muu hulgas hõlmatud lepingu partneri huvidega arvestamine, mis teenib konkreetses olukorras kohustuse tingimuste täiendamise eesmärki. Lepingupoole kaudseks kohustuseks tuleb muu hulgas pidada ka objektiivselt eksisteerivast, lepingu täitmist mõjutavast olukorrast teisele poolele teatamise kohustust.

Eelnevast lähtuvalt ei nõustu komisjon kauplejaga selles, et kauplejal puudus kohustus jagada tarbijaga teavet tarbimisandmetes tavapärasega võrreldes muutuse tekkimisest. Kaupleja on ise 14.juuni 2024 vastuses selgitanud, et kõnealusesse tarbimiskohta paigaldatud arvesti on kaugloetav ja edastab lisaks veenäitudele häireteateid nende tekkimisel ning kui teade jõuab kauplejani võetakse tarbijaga ühendust. Kaupleja selgituste kohaselt „... veearvesti edastas lekketeavitus, kuid süsteemi vea tõttu ei jõudnud teavitus lekete raportisse ning ASTV-l puudusteadmine tarbimiskohas toimuva osas ning ei olnud võimalik ka tarbijale infot edastada ...”.

Kaupleja selgitustest ei ole võimalik aru saada, kas vea teinud süsteem kuulub kauplejale või kolmandale isikule, kuid sellel ei ole komisjoni arvates ka määravat tähendust. Kaupleja vastutab tarbija ees süsteemi puudustega seostatavate tagajärgede eest ka juhul, kui ta kasutab teenuse osutamisel kolmandate isikute vahendeid (tarkvara jmt). Süsteemis vea tekkimine pidi olema ettenähtav; komisjonile ei ole esitatud teavet, millest saaks järeldada, et vea vältimine oli objektiivselt võimalu.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et kaupleja pidi märkama tarbimiskulu pidevat muutust ja mõistliku aja möödudes sellest tarbijat teavitama. Kaupleja edastas teabe märtsi alguses, millele järgnevalt likvideeris tarbija lekke 6.märtsil 2024.

Komisjoni arvates tuleb pidada mõistlikuks, et anomaalselt suurest veekulust tuleks lepingu partnerile teatada võimalikult kiiresti. 55 päeva kestnud viivitust ei saa pidada mõistlikuks. Komisjon nõustub tarbijaga selles, et kaupleja viivitusel võis olla mõju lekke kaudu maha jooksnud vee hulga suurenemisele, so kaupleja teade võinuks vähendada tarbijal tekkinud kulu. Sellest ei saa aga järeldada, et kaupleja vastutab tarbijal tekkinud kulu eest.

Kaugloetav arvesti paigaldatakse tarbija veemõõdusõlme üldjuhul nii, et veearvesti lugem on nähtav. Komisjonil ei ole alust eeldada, et kõnealusel juhul see nii ei ole. Seega pidi arvesti edastatud lekketeavitus (koodid: pidev veekulu või pidev suur veekulu vm) olema samaaegselt nähtav arvesti lugemil. Komisjoni arvates on mõistlik tarbijalt oodata temale kuuluvate tehniliste süsteemide korrasoleku ja arvestite lugemite kontrollimist, so oma asjades teatava hoolsuskohustuse täitmist (VÕS § 104 lg 6). Tarbija poolt veearvesti lugemi jälgimata jätmise tagajärg on samaväärne kauplejale etteheidetava tegevusetusega.

Nagu eelpool selgitatud vastutab kaupleja tekkinud kahju eest üksnes juhul, kui kaupleja käitumises (tegevusetuses) esines süü vähemalt rakse hooletuse vormis. VÕS § 104 lg 4 järgi on rakse hooletus käibes vajaliku hoole olulisel määral järgimata jätmine. Raske hooletusena on hinnatav oma kohustuste jäme rikkumine, mis ületab tavapärase hooletuse märkimisväärselt. Raske hooletusena kvalifitseeritava teo asjaolude esinemise peab tõendama nõude esitaja.

Kõnealusel juhul on tõendatud üksnes tarbijale juba kättesaadava (veemõõdusõlmes nähtava) lekketeavituse saatmata jätmine kaupleja poolt teatava perioodi kestel, mis ei ole raske hooletuse ega tahtluse tuvastamiseks piisav.

Vee tarbimise lugemine tarbijakoha veevargis ja anomaaliate tuvastamine toetab teenuslepingu täitmise arvestust ja kontrollimist, kuid see ei ole lepingu olemust määravaks kohustuseks. Teenuslepingu järgi on kaupleja põhikohustuseks tagada ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni toimimine ning liitumiskaudu veevoolu tarbimiskoha võrku edastamine ja sellest reovee ärajuhtimine. Kaupleja peab ette nägema riske, mis võivad esile kutsuda häireid ühisveevargis ja ühiskanalisatsioonis ning tegema endast oleneva, et rikkeid ära hoida. Kauplejal ei lasu kohustust ette näha ja ära hoida rikkeid tarbimiskoha veevargis. Komisjoni arvates ei saa ilma sellekohase kokkuleppeta panna kauplejale vastutust rangemate eeldustega, kui tarbija oma tarbimiskoha veevargis ise järgib.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et tarbija nõue arve tühistamises (põhjendamatus

tuvastamises) ei ole põhjendatud ja tuleb jätta rahuldamata.

Komisjon jätab tähelepanuta tarbija etteheited kaupleja kaubandustegevusele üldiselt, kuna nende hindamine ei ole komisjoni pädevuses.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Aase Sammelselg

/allkirjastatud digitaalselt/